

תורה ומדע תורת אליהו ע"ר 580326650

ע"י ב"כ עוה"ד קרן רו מורג
רח' יגאל ידן 35, מודיעין 7171601
טל: 08-8539020 פקס': 08-8539030

העוררת

- נ ג ד -

משרד החינוך

ע"י ב"כ מלשכת היועצת המשפטית במשרד
החינוך
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים
טל: 02-5603740 פקס': 02-5603840

המשיב

החלטה

בפנינו ערר על החלטת המשיב לדחות בקשה שהגישה העוררת לחידוש רשיון לשנה"ל תשפ"ד למוסד חינוך לבנים (סמל מוסד 163923) באופן שיכלול גם בנות (להלן: "ההחלטה").

עיקר נימוקי העוררת

העוררת טענה בכתב הערר כי מזה שלושה עשורים מפעילה גני ילדים ובית ספר ברשיון. בית הספר נשוא הערר הוא ייחודי במגזר החרדי. מקבל אליו תלמידים ללא הפליה, ספרדים, אשכנזים, ליטאים וחסידיים. מיום היווסדו לומדים בבית הספר בנים ובנות בכיתות נפרדות.

נטען כי בשנים האחרונות הצטמצם מספר התלמידות בבית הספר עד כדי כך שלא נפתחה כיתת בנות בשנתונים א'-ז', אך לקראת שנה"ל תשפ"ד, בין היתר נוכח פתיחתם של 4 גנים מזיניים לבנות, לומדות בכיתה א' בבית הספר 36 בנות.

למרות זאת המשיב החליט שלא לחדש את רשיון בית הספר כבית ספר מעורב והעניק לעוררת רשיון בית ספר לבנים בלבד.

העוררת פרטה את הליך הבקשה לרשיון והליך השימוע שנערך לה בהתראה לאי מתן רשיון אלא לבית ספר לבנים בלבד.

בתשובה מיום 14.5.2023 הודיעה הגב' בתי ללוש, סגנית מנהל אגף א' ומנהלת תחום רישוי מוסדות באגף כי הסיבה לאי מתן רשיון נעוצה בכך שעל פי מצבת התלמידים, בשנתונים א'-ז' לא רשומות בנות, אלא בשנתון ח' בלבד.

העוררת השיבה וטענה כי היא מתנגדת לשינוי תנאי הרשיון וכי בית הספר נותן מענה ייחודי לבעלי תשובה וכמוהו יש מעטים.

ביום 3.8.2023 התקבלה התראה נוספת לשימוע לפני אי חידוש הרשיון אלא לרשיון לבית ספר לבנים בלבד ככל שיחס מספר הבנות הנמוך המדווח יישאר על כנו. העוררת השיבה גם להתראה זו וטענה כי לאור שינויים דמוגרפיים אכן הצטמצמה מצבת התלמידים בבית הספר אך בשנים האחרונות פתחה גני ילדים לבנים ולבנות שיזינו את בית הספר, בנים ובנות. במועד זה, בטרם נפתחה שנת הלימודים העריכה העוררת כי ילמדו בשנה"ל תשפ"ד כ-45 בנות. העוררת העלתה טענות נוספות לשיהוי, העדר תשתית עובדתית ראויה, העדר חוות דעת פדגוגית עדכנית.

למרות ששנת הלימודים עמדה בפתח לא התקבלה החלטה אלא רק ביום 28.8.2023. בהחלטה זו נכתב כי הרכב התלמידים בבית הספר ישונה לבנים בלבד מכיוון שבשנים האחרונות מספר הבנות היה נמוך מאוד בניגוד לנהלי הרישוי ביחס למספר מינימום של תלמידים בכיתה.

במועד זה טרם נסגרה מצבת התלמידים לדיווח וניתן היה לדווח על תלמידים עד חודש אוקטובר של אותה שנה. בשום שלב לא התבקשה העוררת להגיש או לצרף רשימה שמית של התלמידים במסגרת בקשה לחידוש רשיון. בתחילת שנת הלימודים בכיתה א' נרשמו 10 בנים ו-36 בנות.

ביום 21.9.2023 הגיע מפקח פדגוגי לביקור וערך חוות דעת חיובית. זו לא נחתמה על ידי מנהל המחוז. העוררת פנתה למנהל המחוז והסבירה כי היא אווזת בחוות דעת חיוביות בתחום הבטיחות והבריאות והסיבה היחידה לעיכוב הרשיון היא חוות דעת פדגוגית.

ביום 17.12.2023 הועלתה חוות דעת פדגוגית למערכת הרישוי, בה צוין, בין היתר, כי בהתאם להחלטת המשד מיום 28.8.2023 שונה הרכב התלמידים למוסד – בנים בלבד ויש לפעול בתיאום עם הרשות המקומית למציאת פתרונות חלופיים לבנות.

בהתאמה קיבלה העוררת ביום 20.12.2023 רשיון לשנה"ל תשפ"ד עבור בנים בלבד.

העוררת טענה כי לפי נוהל חידוש רשיון לבית ספר, דרישת הסף היא 6 או 8 כיתות לפחות אחת בכל שכבת גיל, עם מספר מזערי של 22 תלמידים בכל שכבת גיל. כלומר אין בנהלים התייחסות למספר בנים או בנות בכיתה, אלא מספר כולל של תלמידים בשכבה.

העוררת התייחסה לתקן של כיתה מלאה במוסד שגם לפיו לטענתה, אין התייחסות למספר בנים ובנות בכיתה. נטען, בין היתר, כי אי חידוש הרשיון באופן שמאפשר רישום בנות מונע מהעוררת להפעיל את כיתה א' עם מספר תלמידים תקין שכן בכיתת הבנים יש 10 תלמידים בלבד.

העוררת טענה כי המשיב גורם להפליה על רקע מגדרי מכיוון שמדובר בבית ספר חרדי. במוסדות חילוניים או דתיים לאומיים לא נעשית חלוקה דומה בין בנים ובנות.

טענות נוספות שהועלו על ידי העוררת בכתב הערר מתייחסות, בין היתר, לכך שהחלטה לא סבירה, כי השימוע נערך למראית עין, כי החלטה ניתנה בשיהוי ניכר. העוררת העלתה חשד כי הופעלו שיקולים זרים וטענה כי אי חידוש רשיון יעשה במקרים חריגים בלבד.

העוררת טענה כי החלטת המשיב פוגעת באופן לא מידתי בעוררת ובתלמידים וכי מכל הנימוקים שהועלו יש מקום להורות על מתן רשיון לבנים ולבנות החל מיום 1.9.2023.

עיקר נימוקי המשיב

המשיב טען בכתב הערר כי במהלך לימוד התיק להכנת התגובה התברר כי לא מדובר בערר שעוסק במספר תלמידים אלא בסיפור סבוך הכולל לכאורה הטעייה והסתרה ומשכך נדרש המשיב לבצע בדיקות וחקירות נוספות.

לטענת המשיב, טענות העוררת מבוססות על נתונים שאינם אמת, דיווח כוזב לכאורה במערכות משרד החינוך וחשד לקבלת כספים שלא כדין מהמשיב.

בעוד שהעוררת טענה והציגה בפני המפקח הפדגוגי כי קיימת כיתת בנות בשכבה א' ובה 36 תלמידות בנות לצד כיתת בנים, העוררת דיווחה במערכת על כיתת בנות המונה 21 תלמידות ועל כיתה מעורבת בה לומדים יחד 8 בנים ו-15 בנות. בנוסף, התלמידות כלל לא לומדות בבית הספר של העוררת אלא בבית ספר דרכי רחל (סמל מוסד 346437).

המשיב פרס את התשתית העובדתית ובכלל זה את ממצאי הביקורות שנערכו במוסד.

המשיב ציין כי עוד לקראת שנה"ל תשפ"ג החליט על חידוש רשיון עבור הרכב של תלמידים בנים בלבד. על כך הוגש ערר (98/22) ובמסגרתו טענה לפגיעה בהסתמכות הבעלות וכי לא ניתנה לה שהות להיערך לכך. המשיב הגיע עם העוררת לפשרה לפיה יינתן לה רשיון להרכב תלמידים מעורב לשנה"ל תשפ"ג והערר נמחק.

ביום 26.2.2023 הגישה העוררת בקשה לחידוש רשיון לשנה"ל תשפ"ד בהרכב תלמידים מעורב, בנים ובנות. בשל מספר התלמידים הנמוך של בנות, והעובדה שב-7 השנים האחרונות אין בבית הספר כיתת בנות פעילה, ניתנה התראה לעוררת בדבר הכוונה להעניק לה רשיון לתלמידים בנים בלבד.

ביום 31.5.2023 ביקרו נציגי אגף אכיפה בבית הספר. פגשו את מנהלת החשבונות שמסרה כי מנהל הבעלות, מר טקשה לא נמצא. היא התקשרה אליו והם שמעו צלצול טלפון מתוך השירותים וראו אדם שמנסה להסתתר בשירותים. כאשר יצא צעק על הבקרים שיסתלקו ואיים בהזמנת משטרה ובהגשת תביעות אישיות נגדם. אחד מהבקרים הסכים לצאת והביקורת התקיימה בכל זאת. לגבי כיתת בנות ז+ח נמסר כי הכיתה בטיול. לא היו אישורים מתאימים ליציאה לטיול. לגבי הבנות הרשומות בכיתות שאינן כיתת הבנות, אף אחת מהן לא נכחה, ולגבי כל אחת מהן ניתן תירוץ אחר.

כיתת הבנות נראתה מוזנחת, בה 2 חדרים, אחד כמו חדר תיאטרון והשני כיתה ובה 8 מקומות ישיבה. במערכת השעות שהייתה על הדלת לא הופיע טיול באותו מועד.

ביום 28.5.2023 נשלח לעוררת מכתב שימוע טרם קיזוז תקציב, בין היתר בשל דיווח תלמידים שאינו משקף את המציאות.

בינתיים נפתחה שנה"ל תשפ"ד והעוררת דיווחה על 36 תלמידות, כאשר 15 בנות בכיתה מעורבת עם 8 בנים ו-21 תלמידות בנפרד.

ביום 17.1.2023 ביקרו נציגי אגף אכיפה בבית הספר במטרה לערוך בדיקה פיזית של מספר התלמידים במוסד. הדלת המובילה למתחם הבנות הייתה נעולה ונציגי העוררת לא ידעו כיצד לפתוח אותה. המזכירה מסרה כי התלמידות יצאו ליום חזרות באולם אירועים בבית שמש. למקום הגיע המנהל החינוכי של כיתת הבנות, מר מנדלסון שהצהיר כי התלמידות לומדות במוסד והפנה את הבקרים לכיתה בקומה א' בבניין צמוד, שם מצאו הבקרים כיתה ללא תלמידים.

בשיחה עם המורה גב' שחור נמסר כי התלמידות נמצאות בבית ספר דרכי רחל ברחוב נחל עין גדי 56 בבית שמש ולא הזכירה כי התלמידות בחזרות. ביקור במוסד זה העלה כי תלמידות כיתה א' לומדות שם ומדובר בתלמידות כיתת הבנות בתורת אליהו (א'4) הרשומות בכיתה המעורבת בתורת אליהו (א'1). המורה, גב' חווה רחל גולוסוב מסרה כי הבנות לומדות מתמטיקה וזו הכיתה שלהן.

המשיב טען כי בית הספר דרכי רחל דיווח על כיתה א' בפתיחת שנה"ל תשפ"ד אלא שבחודש נובמבר 2023 הפסיק לדווח על כיתה זו (בדיון שהתקיים בפני הוועדה ביום 11.3.2024 נטען כי מדובר בחודש ספטמבר 2023 בעמ' 2 לפרוטוקול).

המשיב טען כי העוררת ניסתה בשנים האחרונות למנוע בכל דרך ביקורות פתע במתחם הבנות. נעשו ניסיונות הטעיה ודיווחים סותרים של מספר תלמידות בבית הספר.

מכל הנתונים עולה כי בבית הספר לא למדו בשנה"ל תשפ"ד התלמידות וככל הנראה גם בשנים קודמות. טענות העוררת מתבססות על מידע שקרי לכאורה.

בכל מקרה ההחלטה לחדש את הרשיון עבור תלמידים בנים בלבד היא החלטה נכונה וראויה, כאשר מספר התלמידות נמוך מהנדרש לפי נהלי הרישוי ומהווה ליקוי פדגוגי.

הדיונים בפני הוועדה והשלמות טיעון

ביום 11.3.2024 התקיים דיון בפני הוועדה שנמשך זמן רב. בסיומו של הדיון הוחלט על כך שהצדדים יגישו השלמות ומסמכים ויקבע דיון נוסף, אליו יוזמנו נציגים נוספים.

ביום 14.3.2024 הגישה העוררת בקשה להוספת ראייה חדשה, מצגת בה ניתן לראות לטענתה היכן ממוקמת כיתת הבנות מתחילת השנה, במוסד תורת אליהו.

ביום 30.4.2024 הגיש המשיב טיעון משלים במסגרתו נטען בין היתר, כי התנהלות העוררת לאורך שנים מתאפיינת באי שיתוף פעולה, בהסתרה ובהטעיה, כאשר במשך שנים היא מסכלת ביקורות פתע במתחם הבנות. כן נטען כי בית הספר תורת אליהו פועל מזה שנים בבית שמש, בשנים הראשונות כבית ספר לבנים בלבד, משנה"ל תשע"ו כבית ספר מעורב ובו לומדות גם בנות. אף על פי כן, כיתות הבנים וכיתות הבנות נפרדות במתחמים שונים. לאורך השנים מספר התלמידות נמוך והעוררת לא הצליחה לבסס בית ספר ובו לומדות בנות במספרים הנדרשים על ידי המשיב. קיים קושי לתת מענה חינוכי, לימודי וחברתי עבור התלמידות בנסיבות אלה. המשיב התייחס לקשיים שהערימה העוררת בביצוע ביקורות בבית הספר, עד כדי מניעת כניסה של המפקחים.

המשיב ציין כי בשנה"ל תשפ"ג בעקבות ערר שהגישה העוררת על ההחלטה לתת רשיון עבור בית ספר לבנים בלבד, הגיעו הצדדים לפשרה למתן רשיון להרכב מעורב לשנת הלימודים תשפ"ג והערר נמחק. לכן היה על העוררת לדעת כי המשיב לא יאפשר את המשך פעילות בית הספר עבור הרכב הבנות ולהיערך לכך.

המשיב ציין כי גם אם היו לומדות במוסד 36 תלמידות כפי שנטען, בשל ההפרדה בין הבנים לבנות, כיתת הבנות אינה חלק אינטגרלי מבית הספר ולא ניתן לאשרו. ממילא מדובר בהרכב שאינו עומד בדרישות נוהל המשיב. מעבר לכך, התלמידות לומדות במוסד אחר, בבית ספר "דרכי רחל" ולא במתחם הבנות בבית הספר של העוררת כנטען.

המשיב טען כי ברשימת המורות שנמסרה על ידי העוררת לבקרי אגף האכיפה שביקרו בבית הספר תורת אליהו ביום 17.1.2024, מופיעות מורות כיתה א' בכיתת הבנות אך מתוך רשימה זו אף אחת מהמורות לא דווחה כמורה בבית ספר זה. שתיים מהמורות שמופיעות ברשימה דווחו כמורות בבית הספר דרכי רחל.

המשיב טען כי הקשרים הקיימים בין בית הספר תורת אליהו לבית הספר דרכי רחל אינם אופייניים למוסדות חינוך ובהיבטים רבים אינם תקינים. המסקנה שמתחזקת היא שתלמידות כיתה א' של דרכי רחל מדווחות כתלמידות של תורת אליהו. לעובדות האמורות מתווספת העובדה שבתחילת שנה"ל תשפ"ד דיווח בית הספר דרכי רחל גם על כיתה א' ולאחר מכן נגרעה כיתה זו.

המשיב טען כי שלל התירוצים וההסברים המגוונים שהועלו מצד העוררת באשר להימצאותן של תלמידות כיתה א' בבית הספר דרכי רחל והתנהלות העוררת לסיכול הביקורות שנערכו על ידי המשיב

אינם סבירים ואינם משכנעים. החלטת המשיב לחדש את הרשיון עבור הרכב תלמידים הכולל בניס בלבד נכונה וראויה ואין מקום להעניק לעוררת רשיון להרכב תלמידים מעורב.

ביום 15.5.2024 הגיש המשיב התייחסות של המפקח הקודם של המוסד החינוכי, מר אברהם רפפורט. הוא תיאר חוסר שיתוף פעולה מצד העוררת וצוות בית הספר שמנע ממנו לפקח על בית הספר באופן אפקטיבי. מנהל העוררת, מר טקשה התנגד לביקורו במוסד על אף ששוחח עימו מספר פעמים בנוגע להפניית תלמידים לוועדות זכאות אפיון וסיוע בניצול סל אישי של תלמיד חינוך מיוחד לצורך פעילות סיעה, ישיבת תיאום ציפיות ועוד. המפקח תיאר ניסיונות שלו לבקר במקום והתנהלות העוררת ואנשי הצוות לסכל את מילוי תפקידו. בנוסף, גילה המפקח במספר מקרים חוסר התאמה בין דיווחי בית הספר בעניין מספרי תלמידים ותלמידות למציאות בשטח.

ביום 23.5.2024 הגיש המשיב תגובה במסגרתה ביקשה לדחות את בקשת העוררת להוספת ראייה.

ביום 2.7.2024 הגישה העוררת הודעה ובקשה להגיש מסמכים שאוזכרו על ידה במהלך הדיון בפני הוועדה ולהגיב בכתב להשלמת הטיעון מטעם המשיב. נטען כי אין טעם לערוך דיון נוסף והוועדה התבקשה להכריע בערר. צויין כי ב"כ המשיב הסכימה למתווה שהוצע.

בהחלטה מיום 10.7.2024 נקבע כי לאור הסכמות הצדדים הוועדה תסתפק בחומר המונח בפניה ותינתן לעוררת אפשרות להשלים את הטיעון כתגובה להשלמת הטיעון מטעם המשיב ולא מעבר לכך. הדיון שנקבע ליום 15.7.2024 בוטל בנסיבות אלה.

ביום 21.7.2024 הגישה העוררת תגובה להשלמת הטיעון מטעם המשיב. בתמצית נציין כי העוררת טענה בנוגע למספר התלמידות בכיתה א' כי הנימוק שהועלה מטעם המשיב לאי מתן הרשיון למוסד הכולל תלמידות הוא החשש מפני מצב בו העוררת לא תעמוד בתנאי שהוצב בפניה והוא גידול משמעותי במספר התלמידות בכיתה א'. העוררת תיארה באריכות את התגובות ששלחה בקשר עם נימוק זה ועם השתלשלות העניינים לפי לוח הזמנים הרלוונטי לטעמה וטענה כי בשולם שלב לא התבקשה להגיש רשימה שמית של בנות מכיוון שמדובר בבקשה לחידוש רשיון ולא נהוג לדווח על תלמידים לפני פתיחת שנת הלימודים. בכל מקרה בתחילת שנת הלימודים למדו במוסד 36 תלמידות והמפקח אישר כי ראה את התלמידות וספר אותן. לכן במועד מתן ההחלטה המשיב היה מודע למספרן של התלמידות ולא ניתן היה לטעון כלפי העוררת כי לא תוכל להיות מסוגלת להגדיל את מספר התלמידות במוסד.

בנוגע לטענה לפיה המוסד קטן ואינו יכול לספק עבור התלמידים את התנאים המיטביים עבורם מבחינה לימודית, חינוכית וחברתית נטען כי מדובר בנימוק משונה כאשר המשיב מאפשר הקמת בתי ספר צומח עם כיתה א' בלבד או כיתה א' ו-ב' בלבד.

העוררת טענה כי המשיב מודע על פי דיווח של העוררת כי הלמידה מבוצעת בהפרדה מגדרית ואף דאג לשלוח מפקחים שונים בהתאם. הטענה לא הועלתה עד לשלב השלמת הטיעון והיא אינה סבירה.

בנוגע לטענה בדבר אי שיתוף פעולה עם המפקחים במהלך שהנים נטען כי במכתבי ההתראה והשימוע לא היה לכך זכר. לטענת העוררת חוסר שיתוף הפעולה מתבטא ביחסיו של מנהל המוסד לאנשי האכיפה והבקרה מהם ספג השפלות מול תלמידים אבל לא קיים מול מפקח על בית הספר שהעיד שיש עימו שיתוף פעולה ללא כחל וסרק. אם מדובר בהתנהלות כה חמורה כפי שטען המשיב לא ברור מדוע לא הביאה לביטול רשיונו של המוסד בכללותו. המסקנה היא שזה לא הטעם האמיתי בגינו החליט המשיב לא לתת רשיון לכיתת הבנות.

העוררת טענה כי קיימות מחלוקות עמוקות בין הצדדים בקשר לטיבו של דוח הביקורת מחודש מאי 2023 ולמסקנותיו והן יתבררו בבית המשפט לעניינים מינהליים אך אינן יכולות לבסס את ההחלטה לא לתת רשיון לכיתת הבנות.

בנוגע לדוח הביקורת מחודש ינואר 2024, על בסיסו טען המשיב כי התלמידות לומדות בבית הספר דרכי רחל ולא במוסד נשוא הערר נטען כי האמור בו לא הובא לתגובת העוררת שנחשפה אליו יום לפני הדיון בערר. בתום הדיון נותרה תהייה האם אכן התלמידות לומדות בבית הספר תורת אליהו, שם הן רשומות, או בבית הספר דרכי רחל. לטענת העוררת, הראיות הן נסיבתיות והמשיב לא הצליח להסביר מהי התועלת עבור מי מהמוסדות ברישום התלמידות בבית הספר תורת אליהו תוך חינוכן בפועל בבית הספר דרכי רחל, שיש לו רשיון המאפשר את רישומן והיה ניתן לו תקציב ללא כל קושי. המשיב לא חלק על כך שבית הספר דרכי רחל לא קיבל תקציב עבור 36 התלמידות.

לטענת העוררת לקראת שנה"ל תשפ"ד הוחלט על שיתוף פעולה בין בתי הספר על רקע מצוקת מבנה בדרכי רחל שלא אפשרה גידול במספר הכיתות בשכבות ב' ו-ג' והרצון להרחיב את הפעילות של תורת אליהו ולעבות את מסלול הבנות, שהלך והצטמצם לאורך השנים. בדרך זו קיווי הצדדים לתת מענה יוקרתי תחת מטריה רוחנית של הרב מנדלסון ומיתוג בית הספר כבית ספר בפיקוח דרכי רחל, עבור משפחות שרובן חוזרות בתשובה.

בדיון בפני הוועדה העידו הרב מנדלסון והרב טקשה והסבירו כי ימי חזרות למסיבת סידור מתקיימים במבנה בית הספר דרכי רחל שם יש חלל מתאים למסיבה, שם נמצאת מי שמביימת את המסיבה וישנה חניכה של תלמידות בוגרות את הצעירות לקראת המסיבה. התלמידות לובשות תלבושת אחידה של דרכי רחל כמיתוג בית הספר הקרוי 'תורת אליהו בפיקוח דרכי רחל'.

העוררת טענה כי אכן בבית הספר דרכי רחל נמצאו ספרים ומחברות עם שמות התלמידות אולם במהלך הדיון הובהר כי הן למדו בימי החזרות במבנה של דרכי רחל ולכן השאירו שם חלק מחומרי הלמידה. עובדה זו לא מוכיחה כי מדובר בכיתה קבועה שלהן. מנגד, המשיב הגיש תמונות שצולמו במבנה תורת אליהו הכוללות יומני כיתה מלאים עם פרטי התלמידות, נוכחות, מערכת שבועית ומספר שעות לימוד של כל מורה. זאת למרות שבחקירתו של מר ויקטור סננס מטעם האכיפה טען שהיומנים היו ריקים. העוררת טענה כי ביומנים מופיעים ימי ההולדת של התלמידות.

לגבי מצבת המורים ולטענת המשיב כי דיווח של תורת אליהו לא כולל מורות המלמדות את הכיתה, נטען כי המורות הועסקו על ידי תורת אליהו כפי שניתן לראות בתלושי השכר שצורפו.

העוררת טענה כי למרות שבכיתה יש 36 תלמידות הוחלט על ידי המשיב לא לתת רשיון מכיוון שעוד קודם לכן הייתה החלטה שלא לתת רשיון לכיתת הבנות, לא משנה אם יש בנות בבית הספר או לא. הן מפקח בית הספר והן הגב' בתי ללוש העידו כי ההחלטה לא לתת רשיון לבנות התקבלה כבר בשנת הלימודים תשפ"ב על ידי הגב' רות אלמליח, מ"מ מנהל המחוז היוצאת.

העוררת טענה כי מדובר בחידוש רשיון למוסד שפעל במשך שנים ברשיון משולב לבנים ולבנות. ההחלטה הותירה את המוסד ללא תקציב במשך שנה לכיתת הבנות ויצרה הפליה על רקע מגדרי. ההחלטה ניתנה רק בדצמבר 2023 בתוך שנת הלימודים כאשר המשיבים יודעים במועד זה כי לומדות התלמידות והעוררת התקשרה עם עובדות הוראה לשם כך.

דיון והכרעה

לאחר שהוועדה שמעה את טענות הצדדים, חזרה ועיינה בכתבי הטענות ובכל המסמכים שהוגשו, החליטה הוועדה לדחות את הערר ולהלן נימוקי החלטתה.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח המבקש להקים ולנהל מוסד חינוך חייב על פי חוק לקבל רשיון ממושרד החינוך להפעלת בית הספר.

סעיף 3 לחוק הפיקוח מורה כך :

"לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן-רשיון)".

גוף שמבקש רשיון לפתוח ולקיים מוסד חינוך נדרש לפנות בבקשה למנכ"ל משרד החינוך ולצרף לבקשתו את הפרטים הנדרשים על פי חוק. הבקשה נבחנת על ידי אגף לחינוך מוכר שאינו רשמי במשרד החינוך בהתאם להוראות חוק הפיקוח, לתקנות פיקוח על בתי ספר (בקשה לרשיון) התש"ל – 1970, לכללי פיקוח על בתי ספר (מבחנים למתן רשיונות), התשל"א-1971 ולנוהלי משרד החינוך. בין היתר יש צורך לקבל אישור של משרד הבריאות, לקיים רמה נאותה של תכנית לימודים, הכשרת סגל, מבני גישה, לעמוד בתנאי בטיחות הנדרשים ולהראות בסיס כספי לקיומו של מוסד החינוך (ר' בין היתר סעיפים 4-6 לחוק הפיקוח).

סעיף 9(א) לחוק הפיקוח, קובע כדלהלן :

"(א) לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית-הספר שהבקשה מתייחסת אליו בעניינים המפורטים להלן :

- (1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;
 - (2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;
 - (3) מבני בית-הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי-הלימוד, הספח והשירות;
 - (4) תנאי הבטיחות בבית-הספר;
 - (5) הריהוט והציוד של בית-הספר;
 - (6) הבסיס הכספי לקיום בית-הספר.
- (ב) במתן החלטתו בדבר העניינים המפורטים בסעיף קטן (א), יתחשב המנהל הכללי בסוג בית הספר ובגילם וצרכיהם של התלמידים – הכל בהתאם לכללים שהתקין שר החינוך והתרבות בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

בהתאם לפסיקתו של בית המשפט העליון, מטרתו של הליך הרישוי הוא:

"לוודא כי המוסד החינוכי עומד בסטנדרטים ראויים בהיבטים של בטיחות, בריאות, פדגוגיה ובהיבטים נוספים, שמטרתם להבטיח את טובת התלמידים".

ר' בר"ם 5776/13 **עמותת מקום להיות – בית הספר מעיין נ' מנכ"ל משרד החינוך** (נבו 26.8.2013) בפסקה 16; ר' גם בר"ם 9954/16 **משרד החינוך נ' בית ספר יפיע לחינוך ורווחה בע"מ** (נבו 3.1.2017).

בענייננו, מדובר בבקשה לחידוש רשיון כאשר סוגיית מספר התלמידות במוסד וסירובו של המשיב להעניק לעוררת רשיון עבור בית ספר הכולל גם בנות כבר הועלה לדיון בערר קודם שהוגש על ידי העוררת בעקבות החלטה שניתנה בשנה"ל תשפ"ג, ערר מס' 98/22 (להלן: "**הערר הקודם**").

במסגרת הערר הקודם ובשים לב לטענה לפגיעה בהסתמכות הבעלות וכי לא ניתנה לה שהות להיערך לכך (כך לפי טענת המשיב), המשיב הגיע להסכם פשרה עם העוררת לפיו יינתן לה רשיון להרכב תלמידים מעורב לשנה"ל תשפ"ג והערר נמחק.

בנוגע לשנה"ל תשפ"ד, הבקשה לחידוש רשיון הוגשה על ידי העוררת בהרכב תלמידים מעורב, הכולל כיתת בנות. המשיב תאר בתגובות שהוגשו מטעמו את השתלשלות העניינים בנוגע לפעולות האכיפה והביקורת שנערכו במוסד שיצרו חוסר נחת מהתנהלות של בעלות. בעלות מחוייבת לאפשר ביצוע פעולות אכיפה ובקרה על ידי עובדי המשיב לשם מילוי תפקידם וסמכותם, ולשתף פעולה עימם באופן מלא.

טענות העוררת בכל הנוגע לכיתת הבנות, לצד הראיות המינהליות שהובאו בפני הוועדה, אינן מבססות עילה להתערבות בהחלטת המשיב ובשיקול דעתו המקצועי שלא לאפשר בנסיבות העניין לתת לעוררת רשיון לבית ספר מעורב בנים ובנות.

לפי הנטען, העוררת דיווחה על 36 תלמידות, כאשר 15 בנות בכיתה מעורבת עם 8 בנים ו-21 תלמידות בנפרד. כיתת הבנות לא נצפתה בביקורות שנערכו בבית הספר נשוא הערר, תורת אליהו. העוררת אישרה כי כיתת בנות לומדת בבית ספר אחר, דרכי רחל, שדיווח בתחילת שנת הלימודים על כיתת בנות אך שינה דיווח זה בהמשך.

הסיבה שתוארה על ידי העוררת בדבר כך ששהותן של הבנות בבית הספר דרכי רחל הייתה לצורך חזרות לקראת מסיבת סידור, המצגת שהוצגה, התמונות והתיאורים לא ביססו את טענת העוררת כי מדובר בכיתה שלומדת בבית הספר של העוררת תורת אליהו. התלמידות למדו בבית הספר דרכי רחל, לבשו תלבושת אחידה של בית ספר זה (עמ' 12 לפרוטוקול הדיון). טענת העוררת כי מדובר במיתוג של בית הספר תורת אליהו בפיקוח דרכי רחל, אינה מספקת כלל, כמו גם ההסברים שניתנו בעדותו של הרב מנדלסון, עמ' 122-124 לפרוטוקול הדיון. בפועל התלמידות לומדות בבית ספר זה, לובשות תלבושת אחידה של בית ספר זה, ספרי הלימוד בבית ספר זה. עדותו של החוקר מטעם אגף האכיפה במשיב, מר ויקטור סננס אף היא חיזקה את התמונה העובדתית לפיה כיתת הבנות אינה לומדת בבית הספר של העוררת (ר' בעמ' 93-96 לפרוטוקול הדיון).

במהלך הדיון טענה העוררת כי בעת הביקור, כיתת הבנות הייתה בסיוור בעיר בית שמש שאינו מצריך אישור (עמ' 20 לפרוטוקול), אולם לא הובהר היכן היה הסיוור, תכליתו, ועובדה זו מצטרפת ליתר הראיות המינהליות שמקימות חשש כבד כי טענות העוררת אינן מהימנות בהיבט זה. החוקר מטעם המשיב טען בדיון כי הם היו בבית הספר מהשעה 10 עד השעה 15 והתלמידות לא שבו מהטיול הנטען (עמ' 101 לפרוטוקול הדיון).

כפי שהמשיב לא השתכנע כי פועלת בבית הספר תורת אליהו כיתת בנות, כך גם הוועדה (ר' בטיעוני ב"כ המשיב בעמ' 118 לפרוטוקול הדיון).

הגם שלא הובהרו המניע והתועלת שיש להתנהלות זו של רישום התלמידות בבית ספר תורת אליהו ולא בבית הספר דרכי רחל שיש לו רשיון, אין הדבר יכול לבסס התערבות בהחלטה לא לתת לעוררת רשיון עבור כיתת בנות. ב"כ המשיב העלתה בדיון אפשרויות שונות שאינן מתייחסות באופן ישיר לעוררת (עמ' 68-69 לפרוטוקול). הרב מנדלסון העיד כי הוא סייע לרב טקשה מול העירייה (עמ' 128-131 לפרוטוקול הדיון). המפקח קסטלניץ העלה טענה או סברה שנוגעת ליחס השונה מצד ההורים לרב טקשה ולרב מנדלסון (עמ' 167 לפרוטוקול הדיון). הרב טקשה לא שלל בעדותו דיווח של כיתת הבנות בבית הספר דרכי רחל וגם ההסברים שניתנו על ידו לא הבהירו מדובר הדיווח בוצע כפי שבוצע ולא בהתאם למציאות בפועל (ר' בעמ' 45 לפרוטוקול הדיון). הרב טקשה העיד כי נמסר לבית הספר שהם יכולים לדווח על כיתת הבנות לפי רצונם (עמ' 45 לפרוטוקול), אולם הדיווח צריך להתבצע לפי המציאות בשטח ולא כפי רצונה של בעלות. גם הרב מנדלסון נשאל האם לא נכון מבחינה פדגוגית כי

כיתת הבנות ילמדו בבית הספר דרכי רחל (עמ' 134 לפרוטוקול הדיון). לטענתו הוא מעוניין בשתי כיתות מקבילות (עמ' 136 לפרוטוקול הדיון). במהלך הדיון שאלה ב"כ המשיב את נציגי העוררת בדבר הקשרים בין הרב מנדלסון לרב טקשה ובהתאמה לקשרים בין המוסדות (ר' בעמ' 39-42 לפרוטוקול). ההסברים שניתנו לא ביססו את הסיבה לכך שכיתת הבנות לא למדה בפועל בבית הספר תורת אליהו כנטען.

יש משמעות להימצאותם של תלמידים במבנה זה או אחר בשלל היבטים שהמשיב נדרש לבחון בטרם הענקת הרשיון וככל שכיתת הבנות למדה בבית הספר דרכי רחל, כך היה צריך לדווח.

גם הטענה כי כיתת הבנות לא תוקצבה באף אחד מבתי הספר אינה יכולה לבסס עילת התערבות בקשר עם ההחלטה למתן רשיון לבית ספר מעורב (ס' 11 לפרוטוקול הדיון).

הוועדה תבהיר כי בהתאם לסמכותה היא רשאית לבחון את כלל הראיות המינהליות שהובאו בפניה בהליך ולכן גם אם דוח הביקורת לא הובא בפני העוררת להתייחסות, ממילא ניתנה לה הזדמנות להגיב לו במסגרת הערר, כך שאין לדחותו כפי שטענה העוררת. הראיות, שכונו על ידי העוררת 'ראיות נסיבתיות', הן ראיות מינהליות שבהתאם להן מוסמכת הוועדה לקבל החלטה.

גם טענת העוררת לפיה החלטת המשיב מנוגדת לעמדת המפקח שהמליץ לתת רשיון לכיתת בנות לשנה אחת, אינה מבססת עילת התערבות, ר' בעדותו בעמ' 165 לפרוטוקול הדיון. ההחלטה בסופו של דבר היא של המשיב לאחר בחינת מלוא העובדות שבפניו, השיקולים והטענות ולא הובהרה התועלת למתן רשיון לשנה נוספת, לאחר שכבר ניתן רשיון לשנה אחת בשנה"ל תשפ"ג. בפועל כיתת הבנות לא בבית הספר תורת אליהו.

בניגוד לטענת העוררת, לא ניתן לראות בהחלטה כמפלה על רקע מגדרי או מגזרי ואין לטענה יסוד על פני הדברים והשיקולים שהופעלו.

החשש כי לא לומדות התלמידות במוסד אינו מלמד על שקילת שיקולים זרים במתן ההחלטה אלא חשש כי אם כך הדבר, אין הצדקה להעניק לעוררת רשיון שכולל כיתת תלמידות כפי שביקשה (ר' בעמ' 18 לפרוטוקול).

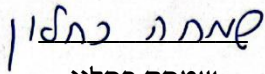
הוועדה תעיר כי במהלך הדיון התרעם הרב טקשה על הטרוניה שהופנתה כלפיו מצד המשיב והרוחות התלהמו בדיון (עמ' 58 לפרוטוקול הדיון). הוועדה תבהיר כי לא מופנית אצבע מאשימה כלפי הרב טקשה או מי מטעם העוררת. הוועדה סבורה כי עובדי המשיב ביקשו לבצע את מלאכתם נאמנה ולא היה בהתנהלותם ניסיון להכפיש או לפגוע ברב טקשה או במי מעובדי העוררת. גם הבחינה בפני הוועדה מתבצעת בשים לב לשיקולים, לעקרונות ולראיות שנבחנו בעניין מתן הרשיון בלבד. עם זאת חשוב לציין כי לא ניתן להמעיט באחריות שמוטלת על בעלות לאפשר למשיב לבצע את מלאכתו מהימנה (ר' בטיעוני ב"כ המשיב בעמ' 116 לפרוטוקול הדיון).

לנוכח האמור החלטנו לדחות את הערר. לא מצאנו טעמים לקבוע כי יש מקום להתערב בהחלטה, לא נמצא כי נפלה בה פגם ולכן אין מקום להתערבות בה.

סוף דבר, הערר נדחה.

זכות ערעור לפי סעיף 14א לחוק הפיקוח לבית המשפט לעניינים מינהליים בהתאם לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) התשס"א-2000.

ניתן ביום ג' בחשוון תשפ"ה, 4 בנובמבר 2024.



שמחה כחלון
חברת ועדה



מיטל קורקוס, עו"ד
יו"ר הועדה



אפרת קפלון, עו"ד
חברת ועדה